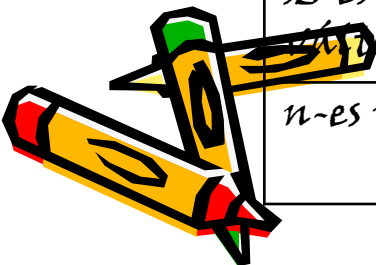
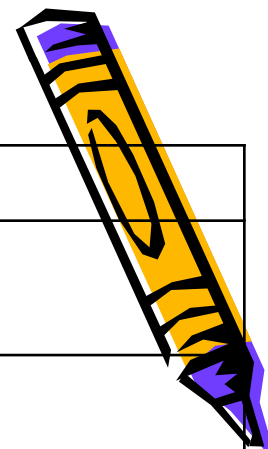

Igetövek rendszere

egyalakú	Ír-, tanul-
Többalakú	
st~s, szt~sz váltakatú	fest-ett, fess-s
t~s váltókatú	vitat-kozik, vitas-suk
hangzóhiányos	igényel-het, igényl-ő, csörög-ni, csörg-ő
csupán v- s v-s ~ sz-es váltakatú sz-es és d-s váltakatú	fő-het, főv-öget; lö-ni, löv-öm; nő-tök, nővöget; ró-juk, rovó; sző-je, szöv-öm; nyü-tte, nyüv-es lesz-, lev-ő, le-het; tesz-, tev-ő, te-het; vesz-, vev-ő, ve-het; hisz-, visz-, eszik-, iszik- alkuszik, cselekedik, dicsekedik, gyanakodik, haragszik, menekedik, növekedik, tolakodik, törekedik, esküszik, alszik, feksz-ik, fekv-ő, fek-het; nyugszik
sz-es és d-s váltakatú	furakod-ik, furaksz-ik; gyarapod-ik, gyarapsz-ik
sz-es és z-s váltakatú	igyelsz-ik, igyekez-het, igyekv-ő; emléksz-ik, emlékez-het; szándékoz-ik, szándékoz-ik
n-es váltókatú	megy-, men-ne, me-het, mé-sz; jön-, jö-het, jöv-ünk; van-, vaqy-, vol-na,

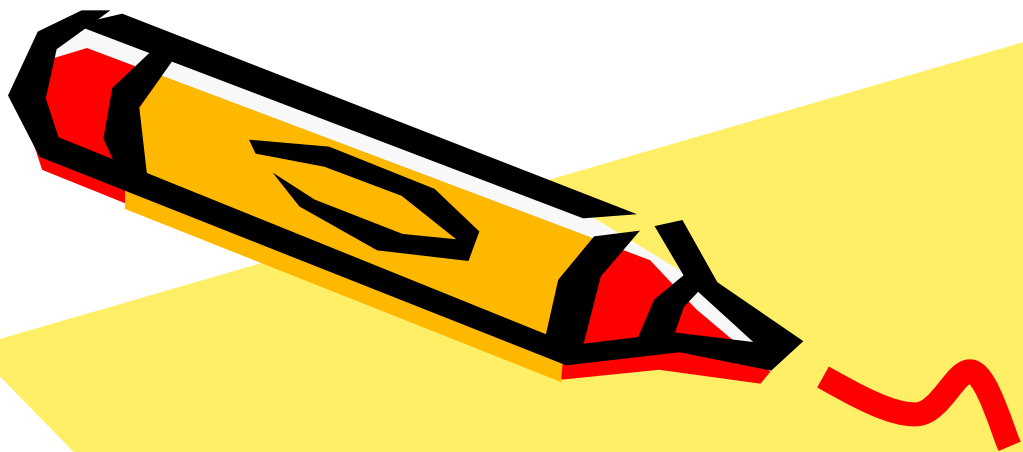

Toldalékok rendszere Tőhöz viszonyított helyzet alapján.

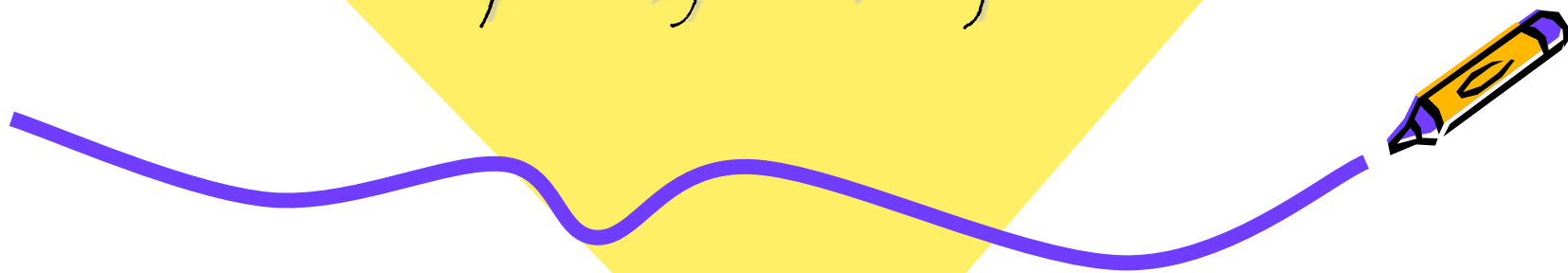
- Prefixum: tő előtt helyezkedik el, a magyarban egyetlen a felsőfok és túlzófok jele: leg- és legesleg-
- Szuffixum: a tő után közvetlenül helyezkedik el. A magyar nyelvre tipikusan ez jellemző.

Toldalékmorfémák:

képzők, jelek, ragok

Képző:

- Új szót hoz létre
- Megváltoztathatja a szó szófaját.
- Nem kötelező elem, hiánya miatt nem veszünk fel zéró morfémát
- Legbelsőbb helyzetű
- Más, kötött morféma állhat utána

- Megtűr maga mellett más képzőt
- Jellemzően állhat utána jel és rag
- Nem köti meg a szó szófaját
- Megváltoztatja a szó bővítési lehetőségeit
- Több szinonim változat

Képzők

- Igeképzők: dob + -ol
- Főnévképzők: szép + -ség
- Melléknévképzők: arany + -os
- Igenévképzők: úsz + -ni, úsz + -ó,
ér + -ett, megír + -andó, ír + -va

Képzők csoportosítása:

- Igéből igét képzők
- Igéből névszót képzők
- Névszóból névszót képzők
- Névszóból igét képzők
- Igéből igenevet képzők

Igéből igét képzők

- Mos + -akodik
- Beszél + -get
- Ír + -at

Igéből névszót képzők

- Néz + -és
- Fél + -énk
- Fest + -mény

Névszóból névszót képzők

- Szép + -ség
- Asztal + -os
- Kert + -ész

Névszóból igét képzők

- Szép + -ít
- Szép + -ül
- Tavasz + -odik

Igéből igenevet képzők

- Főnévi igenév: képzője: -ni
-ír + -ni

- Melléknévi igenév

- Folyamatos fajtája: képzője: -ó/-ő író, mesélő

- Befejezett fajtája: képzője: -t/tt alvadt (vér), lefutott (kör)

- Beálló fajtája: képzője: -andó/-endő (jövőidejűséget is kifejez) megírandó, elkészítendő (lecke)

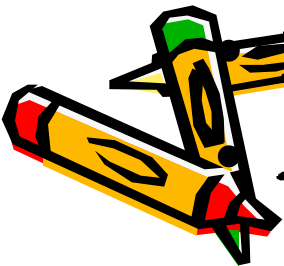
Határozói igenév: képzője: -va/-ve/
-ván/-vén futva, mesélve

Jelek

- Zárt rendszert alkotnak
- Grammatikai jelentést hordoznak
- Nem változtatják meg a szó szófaját
- Nem változtatják meg a szó bővítési lehetőségeit
- Nincsenek szinonimák
- Egy szóosztály töveire koncentrálódnak
- Belső helyet foglal el (tő vagy képző után)

Megtűr maga mellett más jeleket
Lehet kötelező elem (idő-és módjel...)

jelek

- **Múlt idő jele** -t/ -tt pl. kért, olvasott
- **A feltételes mód jele** -na/ -ne/ -ná/ -né vagy változatai: ad-na, ad-ná, i-anna, i-anná
- **A felszólító mód jele** -j és változatai fus-s
- **A többes szám jele** -k szék-ek
- **Birtokjel** -é Kati-é
- **Birtoktöbbsítő jel** -i/ -ai/ -ei/ -jai/ -jei asztal-ai, kert-jei
- **Kiemelőjel** -ik fényesebb-ik

jelek

Birtokos személyjelek:

E/1.-m ház-am

E/2.-d ház-ad

E/3.-a/-e/-ja/-je ház-a, füzet-e

T/1.-unk/-ünk ház-unk, füzet-ünk

T/2. -tok/-tek/-tök háza-atok, füzet-etek, öröm-ötök

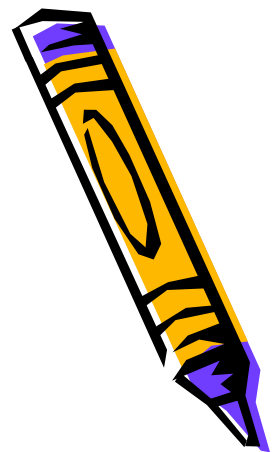
T/3.-uk/-ük/-juk/-jük füzet-ük

Fokjelek (melléknévfokozás)

Középfok jele: -bb kedves-ebb

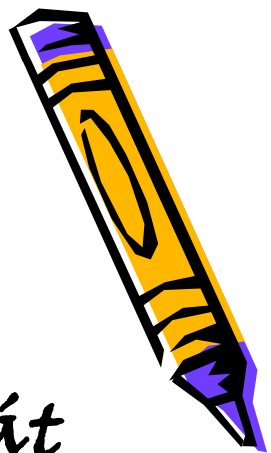
Felsőfok jele: leg- + -bb leg-kedves-ebb

Túlzófok jele: legesleg- + -bb legesleg-kedves-ebb

Ragok

- Zárt rendszert alkotnak
- Grammatikai jelentést hordoznak
- Nem változtatják meg a szó szófaját
- Nem változtatják meg a szó bővítési lehetőségeit
- Nincsenek szinonimák
- Egy szóosztály töveire koncentrálódnak
- Szóalakzáró elem, más toldalék nem követheti
- Csak egy lehet belőle
- Szófajkötő elem
- Kötelező elem az igéknél és a főneveknél

ragok

- A főnévi igenév személyragjai

E/1.-om

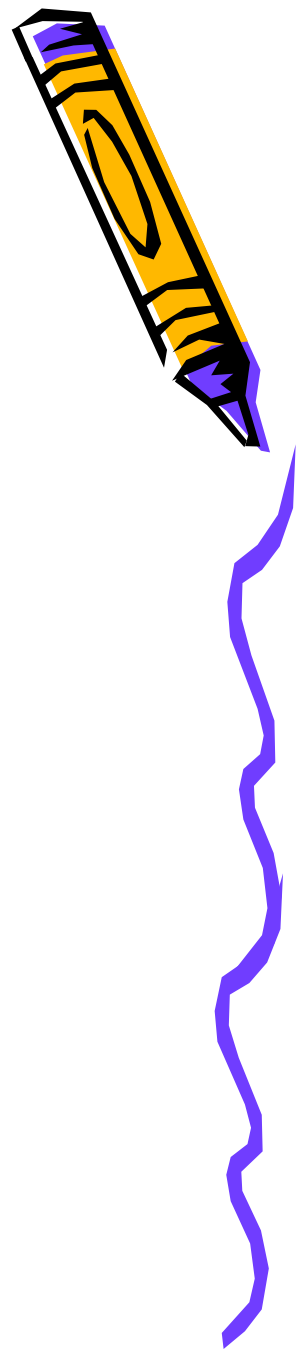
E/2.-od

E/3.-a/-e

T/1.-unk/-ünk

T/2.-otok/-etek

T/3.-uk/-ük

ragok

Igei személyragok alanyi vagy általános
ragozás (...egy)

E/1.-k vár-ok

E/2.-l/-sz vár-sz, olvas-ol

E/3.∅ vár ∅, olvas ∅

T/1.-unk/-ünk vár-unk

T/2.-tok/-tek/-tök vár-tok, olvas-tok

T/3.-nak/-nek vár-nak, olvas-nak

ragok

Igei személyragok tárgyas vagy határozott ragozás (...aszt)

E/1.-m olvas-om

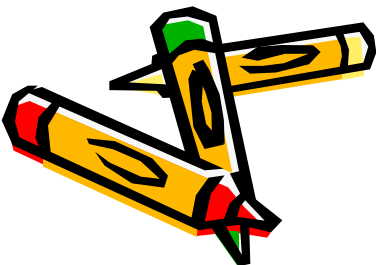
E/2.-d olvas-od

E/3.-i/-ja néz-i, vár-ja

T/1.-juk/-jük olvas-suk, vár-juk

T/2.-játok/-itek vár-játok, néz-itek

T/3.-ják/-ik néz-ik, vár-ják

ragok

- Tárgy tagja: -t
- almá-t, ház-at
- Birtokos jelző ragja: -nak/ -nek
(a...)
- a fiúk-nak a labdája
- Határozóragok: rengeteg van belőlük,
minden határozónak (mondatrész)
van sajátja
- pl.: -ban/ -ben, -ból/ -ből, -hoz/ -hez/ -höz,
-ül/ -ül, stb...

A toldalékokhoz gyakran
tartozik egy kötőhang
vagy előhangzó is.

Ez mindig a toldalék részeként
értelmezendő.

A toldalékok
kapcsolódási sorrendje:
szótő+képző+jel+rag

1+2+3+4

Például

Szeretetről

1 + 2 + 3 + 4

Szeret + -et + -é + ről

